

השבת הריבונות לקדמותה

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: בראשית -1:26;
28; תהילים 8-3-8; בראשית 2:15; רומיים 8:20-22; שמות 17-1:20; רומיים
1:25; תיסולוניקים ב' 3:10.

פסוק לשינון: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בְדֶגְתַּת הַיָּם וּבְעוֹף
הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל-הָאָרֶץ" (בראשית 1:26).

הורינו הראשונים איבדו בעטיו של החטא יותר מאשר את צלם האלוהים המקורי.

"לא רק האדם כי אם הארץ כולה כרעה תחת שלטונו של הרשע והתעַתְּדָה להשתקם על-ידי תוכנית הגאולה והפדיון. בעת בריאתו ניתן לאדם השלטון על-אדמות, אולם כשניכנע לפיתוי הוא הובא תחת שלטונו של השטן, והשלטון שניתן לאדם בתחילה הועבר לידי הכובש השטני. כך הפך השטן ל'אלוהי העולם הזה'. הוא לקח בחזקה והשתלט על העולם שניתן לאדם במקור. בקורבן המשיח השיג המשיח לא רק את גאולת המין האנושי בְּשִׁלְמוֹ על החטאים בעצמו, אלא גם החזיר את השלטון שאבד." (אלן ג'י ווייט, 'סממני הזמן', נובמבר 4, 1908).

אדם וחווה איבדו ללא ספק הרבה בגלל החטא הקדמון, כולל השלטון שניתן להם במקור. מה היה השלטון הזה שאבד? למרות שהמילה שלטון בדרך כלל מעלה קונוטציות שליליות בימינו, לא כך היה בגן העדן. מה הכוונה שלמין האנושי ניתן השלטון עלי אדמות בראשונה? מה תוכל הקהילה לעשות על-מנת לעזור לאנשים להחזיר את שאבד לאחר האובדן של הורינו הראשונים בגן העדן?

נועדו לשלטון

מישהי כתבה לא מזמן על חברה שהייתה אתיאיסטית מושבעת שאמרה שלעיתים היא מתעוררת באישון לילה ומוחה פועל בקדחתנות והוגה בשאלות טורדניות ועמוקות: 'האם העולם הזה הוא באמת תוצאה של מפץ גדול מקרי? כיצד זה ייתכן שלא היה תכנון ועיצוב, מטרה עילאית לקיומנו וליקום כולו? האם זה ייתכן שכל החיים- שלי, של בעלי, של שני ילדי- הם לא רלוונטים ונטולי משמעות? האם אין לחיי מטרה ותכלית?' לאחר החטא הקדמון איבדה האנושות כל-כך הרבה. כפי שהתחוויר לנו מסיפור הפיתוי והחטא הקדמון נעשינו זרים לא רק לאלוהים אלא אחד לשני. גם היחס שלנו לארץ עצמה השתנה. וכמו שמעידות שאלותיה של החברה הזו, גם אנו מתחבטים בשאלת הזהות שלנו ותכלית חיינו, סוגיות שהופכות קשות יותר לאור הרעיון שהווייתנו היא תוצאה של אקראיות, מבלי ראיית הנולד או מטרה מובנית על-ידי אלוהים.

מה מלמדים הפסוקים הבאים על התכלית והמטרה המיועדת לאנושות: בר' 1:26-28; תה' 8:3-8; יש' 43:6,7? "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף-עשיתיו" יש' 43:7. מה המשמעות של זה? 'לכבודי'? כיצד זה מתייחס לשלטון?

כפי שראינו בפסוקים בבראשית, בנוסף לסיבות שבגללן יצר אלוהים את אדם וחווה, הם נבראו גם לשלטון עלי אדמות (בר' 1:26-28). הזוג הראשון ביחד אמור היה להיות הערוץ שדרכו יישתקף אופיו וכבודו של אלוהים, שהיה בבעלות השלטון האולטימטי (תה' 1:5,6), אלוהים הוא זה שיכלכל ידאג וינהל את בריאתו. מי יודע כיצד יכל כבודו של אלוהים להתגלות דרכם ודרך שלטונם עלי אדמות אלמלא חטאם? ועתה דרך אמונה בישוע והכנעת חיינו באמונה וציות ושיתוף פעולה נוכל לאמר עם דוד: **"יהוה יגמור בעדי יהוה חסדך לעולם מעשי ידך אל-תִּרַף"** (תה' 8:138). לדעת שאלוהים יעד לנו תכלית **אם מישהו היה שואל אותכם: 'אוקי, אז מה אתם כאנשים מאמינים אומרים שתכליתכם בחיים היא?' כיצד תגיבו? ומדוע?**

זכות השלטון

מהו השלטון שהיה אמור להיות נחלת בן האנוש עלי אדמות כפי שתואר בבראשית 1:26-28?

המילה התנכית המתארת שלטון בבראשית באה מהשורש רדה. מילה זו מצביעה על זכות ואחריות למשול. בהקשר זה משמעה מידרג של כוח וסמכות המציבה את המין האנושי במעמד נעלה על שאר הברואים בעולם הטבע. אף על פי שהמילה 'לרדות' אינה מסבירה כיצד ממשל זה יבוא לידי ביטוי, בין אם נדיב או מרושע, בהקשר של עולם נקי מחטא ובריאה שלמה נראה שהכוונה חייבת הייתה להיות נדיבה בטיבעה. נוכל להסיק מסקנות דומות מ'כיבוש' הארץ בבראשית 1:28. הפועל 'כיבוש' גם הוא מתאר מידרג, סדר עדיפויות, מעמד בני האדם על האדמה ויפוי כוחם לשלוט בה. במקומות אחרים בתנ"ך הפועל כָּבַש תקיף יותר מהפועל רדה ומתאר פעולה של שיעבוד, של הכרחה בכוח למצב של כְּפִיפּוּת (במד' 22, 29; יר' 11, 16; 34; אס' 8; 7; נח' 5:5). ברור שבמקרים רבים מאלו נעשה השימוש בכוח לרעה ואי שביעות רצונו של אלוהים מובעת בשל כך. אולם בהתחשב בעובדה שבעת הבריאה אדם וחוה נוצרו בצלם אלוהים, ניהול וכיבוש הארץ חייב היה להיות מאופיין במתן שירות נדיב לב וטוב עין לבריאה בשם הבורא. זה בוודאי שלא היה ניצול. נוכל למצוא מימדים נוספים לרעיון הזה של שלטון בבראשית 1:25, כשאלוהים מניח את האדם בגן לעובדה ולשומרה, לשרת, לפתח ולגונן עליה. אם כך אנו למדים כי השלטון שניתן לאדם הוא בעצם לדאוג לצרכיה ולנהל את המשק בחום ואהבה. במסגרת יחסיהם עם אלוהים היתה להורינו הראשונים נגישות לכל הסמכות והמשאבים שלהם נצטרכו על-מנת למלא תפקידם כשליטים, דבר שהיה משקף את אהבתו של אלוהים כלפי הבריאה.

למרות שהמילה שלטון יכולה כיום להישמע בהקשר שלילי בדרך כלל, לא כך היה לכשנאמרה לראשונה בתנ"ך. אילו עקרונות נוכל ללמוד מהשימוש במילה הזו לפני תקרית החטא הקדמון ולשייך אותה לדרך בה אנו מתייחסים לכל שלטון שיש לנו?

גבולות

האם השלטון האנושי על הארץ (בר' 1:26) מסמן שאין גבולות לשלטון? _____

ההיסטוריה התנכית מורה שלשלטון (שיכול להיות מובן כניהול ואירגון) חייב להיות גבול. אלוהים אמר לאדם שעץ הדעת טוב ורע היה מחוץ לתחום, מעבר לגבולות המשילה (בר' 17-15:2). החטא הראשון אם כן נעשה בהקשר של זכות הניהול. אדם וחווה חרגו והרחיקו לכת מעבר לגבול שהיתנה להם אלוהים בשלטונם. הבריאה עדיין סובלת מהשגת גבול זה (ראו רומ' 22-20:8).

קיראו את שמות 17-1:20. איזה גבולות הוצבו כאן בעשרת הדיברות? מה מלמדים אותנו עשרת הדיברות על מוגבלות שלטון האדם עלי-אדמות? _____

לאורך כל ההיסטוריה האנושית (לדוגמה פרעה בשמות פרקים 1 עד 14; והמלך הורדוס במתי פרק 2) ועד לזמן הסוף (ראו הת' 13), אנשים שתלטנים שקיבלו כוח וסמכות מהשטן נודעו לשימצה בשל התיימרותם לשלוט במה שלא ניתן להם לזכות שליטה. הם חיקו את השטן שהשתלט בכוח והכתיר עצמו כמלך העולם הזה (יוח' 31:12). מצד שני ישנם שמסרבים לקבל שליטה על מה

שצריך להיות להם ריבונות (ראו מתי 14-30:25; לוק' 12-27:19). למרות שהחטא גרם לאנושות לאבד את השלטון שניתן להם בעת בריאתם, לא אבד השלטון המקורי כליל בשל החטא הקדמון וזאת בזכות קורבן המשיח. ישנם הרבה דברים במסגרת גבולות אחריותינו: לדוגמה, המשיח נתן לנו את הסמכות וכוח להתגבר על ה'אני' בחיינו הפרטיים (ראו קורי' א' 27-25:9; גל' 22,23:5), כמו כן ייפה כוחנו לטפל ולטפח בעולם ובחיים שבו (ראו יע' 17:1; מתי 14-30:25). כמשיחיים עלינו להבין מהם הגבולות שבתוכם מותר לנו לפעול ולהיות נציגים ומנהלים נאמנים בתוך מסגרת זו.

מהם כמה גבולות ספציפיים שעליכם לכבד ביחס לזולת, כגון משפחה, חברים וחברים לעבודה? באילו עקרונות נוכל להיעזר בכדי להבין טוב יותר את הגבולות שהוצבו על-ידי אלוהים (ראו למשל מתי 12,1:7)? _____

טיפוח כדור הארץ

”וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיְנַחֲהוּ בְּגֶן-עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ” בר' 15:2. אילו עקרונות אם בכלל, נוכל לקחת מפסוק זה שישפיע על הדרך שבה אנו מתנהגים עם הבריאה ומטפחים אותה?

לפני החטא הקדמון הוסמכו אדם וחווה להיות נציגיו של אלוהים עלי-אדמות. להם הייתה השליטה והמומחיות בטיפול כל צמח ובעל חיים. אולם לאחר החטא התמרדה כל הבריאה כנגדם באותה רמה שהם עצמם, אדם וחווה, התמרדו כנגד אלוהים. בני האדם החלו לראות עצמם כנחותים נגד כוחות הטבע (מזג האוויר, הצמחייה ועולם החי). ”בין היצורים הנחותים היתמר האדם כמלך, וכל עת שהיה נאמן לאלוהים הכיר עולם החי בשלטונו; אולם שלטון זה אבד לכשחטא. רוח המרי שלה נתן האדם אישור כניסה לחייו נְשִׁתְלָחָה בכל החי. בתוך כך הובע הלקח העצוב של דעת הרוע לא רק באדם אלא בטבע החיות, עצי היערות, יְכַךְ השדות והאוויר אותן נשמו.” (אלן ג'י וייט, 'Education', עמ' 26,27).

גם מציאות ימינו מוכיחה את הַבְּיָזָה, אסונות הטבע והמערכת האקולוגית המתנוונת, במקומות רבים. וכך אנו מוצאים עצמנו עושים מאמצים אדירים להשתמש בטכנולוגיה ותעשייה על-מנת לגונן על עצמנו. ובאותה עת שטכנולוגיה ותעשייה אלו אמורים לגונן עלינו, הם בעלי פוטנציאל הרסני לעולמנו. אקולוגיה היא נושא מוסרי, אתי, ותיאולוגי בעת ובעונה אחת, במיוחד לאור ניצול כדור הארץ שיכול להוביל למצוקה כלל עולמית. ”אדבנטיסטים שומרי שבת דוגלים בחיים פשוטים ושלמים שבהם אין הם מעלים כף רגלם על ההליכון הממונע, נטול הרסן, של צריכה בלתי נלאית והפקת פסולת. אנו קוראים לרחישת כבוד לבריאה, איפוק בשימוש אוצרות הטבע העולמיות, הערכה אישית מחודשת של צרכינו, ואישור מחדש של כבוד הבריאה.”. 'בהצהרה רשמית של קהילת האדבנטיסטים שומרי השבת על איכות הסביבה', 1995.

כיצד נוכל לאזן את התנהגותנו כלפי כדור הארץ, בהיותנו נציגים ומנהלים טובים של הבית שניתן לנו בעוד שאנו נזהרים שלא להפוך את כדור הארץ למעין אלוהים שאנו כמעט וסוגדים לו? אילו אזהרות מצויות ברומיים 1:25 עבורנו?

החזר השלטון

בגלל החטא הקדמון איבדנו הרבה מזכויותנו כולל השלטון שהורינו הראשונים קיבלו בגן העדן. המשיח בא על-מנת להחזיר לידינו את שאבד (לוק' 10: 19). ובגלל מה שהשיג המשיח עבורנו, גם לנו הקריאה להושיט יד לזולת, ולעזור להם לרכוש מחדש את שהמשיח השיג עבורנו בקבלם אותו. למרות שתהליך זה לא יהיה שלם עד מועד ביאתו השנייה של ישוע ומעבר לכך, ישנם דברים רבים שאנו יכולים לעשות עכשיו בזה הרגע בעזרה לעניים, לאובדים ולעשוקים בעולמנו. נוכל להיות כלי ביד האלוהים להחל בתהליך השיחזור ממש עכשיו בעודנו מושיטים יד לנזקקים שבינינו.

מה אומרים הפסוקים הבאים שיכולים להיות לעזרה לזולת ברכישה מחדש של ה'שלטון' שאבד בגלל החטא הקדמון?

דברים 12-7:15

לוקס 14-12:14

פטרס א' 15:3

יעקב 227:1

ישעיה 7:58

תסלוניקים ב' 10:3

כעת מאמינים נוכל לעשות הרבה, וזאת עלינו לעשות, שהרי לכך נקראנו- להושיט יד לנזקקים. לעיתים זה פשוט ממש כמו לספק מזון, ביגוד או מקלט בעת צורך ובשעת חירום. למרות שמתן סיוע זה חשוב, צריך משהו מעבר לסיוע פיזי על-מנת לשקם ולשחזר את 'השלטון' הזה בחיי האדם. אומנם אנו צריכים להיות מוכנים לתת מענה וסיבה לאמונה ולתקווה שלנו, אנו מחוייבים גם למלא את הצרכים הפיזיים המתגלים לעינינו ולהדריך בכיוון החיים הטובים יותר. כל מקרה שונה הוא מאחר והצרכים שונים הם, ואנו נקראנו על-ידי אלוהים להיות לאור ולמקור רפואה ותקווה בקהילות הסובבות אותנו. זהו נדבך מְפָשֵׁר היותנו לעדים לעולם, עדים לאהבתו וכוחו המושיע של האלוהים שאנו משרתים. עלינו לעשות ככל שביכולתנו בעזרתו של האדון להיות למעין מגדלור ותקווה לנזקקים. כמשיחיים איננו יכולים לעשות פחות מזה. תוך כדי מילוי תפקיד חובה זה אנו מגלים להם את אופיו האמיתי של אלוהים. באמצעות סיפוק צרכיהם של הנזקקים אנו סוללים את הדרך לליבותם כדי שרוח הקודש תוכל לגעת במ עוד. כך נהג ישוע ולשם כך נקראנו גם אנו.

חומר נוסף למחשבה:

קיראו את הקטעים הבאים שבכתביה של אלן ג'י ווייט: 'מתינות ותורת התזונה', עמ' 202-206; 'משמעת', עמ' 287-290; בספר: 'חינוך'. 'הצורך שבשליטה עצמית', עמ' 73,74 בספר 'ייעוץ בדיאטות ומזון'. 'עקרונות המשק' עמ' 111-113; 'להשתתף בשמחת הפדויים', עמ' 348-350 בספר 'ייעוץ בניהול וסדרנות'.

קשה מאוד לדמיין מנקודת ההשקפה שלנו כיום את שאבד, בעודנו שקועים בעולם הנתון תחת החטא הקדמון. העולם מלא הרוע הזה הוא כל שאנו יודעים אלמלא דבר האלוהים שמגלה לנו את שורשינו ושורשי החטא, המוות והרוע, היינו מתייחסים למצב הנתון כמובן מאליו. אולם תיעוד החטא הקדמון מראה לנו כי לא כך היו הדברים אמורים להיות. בספר בראשית אנו למדים שלאדם וחווה היה אמור להיות שלטון על-אדמות; ומיד כשחטאו השתנתה מערכת היחסים שבינם לבין הבריאיה משום שהם עצמם שונו, והעולם הפיזי נשתנה גם הוא. לפתע אבד השלטון שממנו הם נהנו ותוצאות החטא היו בעלות ממדים עצומים. הקוץ והדרדר (בר' 3: 17,18), אחרית המבול (בר' 7: 12), המדבר והמדבריות, נאקת הבריאיה כולה לגאולה, לשחרור וחירות (רומ' 8: 19-22) הם חלק מהמתמונת המילוליות שבם השתמשו כתבי הקודש על-מנת לתאר את תוצאות החטא על העולם". 'המדריך התיאולוגי של האדבנטיסטים שומרי השבת' (הִיִּגְרֶסְטָאוֹן, מְרִילַנְד: הוצאת אירגון-סקירה ובישור') כרך 12, עמ' 254.

כמה מלאי תודה אנו צריכים להיות בעבור תוכנית הגאולה שתשקם כל שאבד, תוכנית שמציעה לנו את הבטחת העתיד הטוב לאין ערוך מן העבר או ההווה.

שאלות לדיון:

1. למרות שהפסוקים הבאים אינם קשורים לאקולוגיה כפי שאנו מבינים אותה כיום (שמ' 12-10: 23; דב' 11,12: 11; 19,20: 20), אילו עקרונות נוכל לקחת וללמוד מהם שיוכלו לעזור לנו להבין את הצורך שלנו להיות מנהלים טובים של איכות הסביבה? כיצד נוכל להבחין בין ניהול טוב לבין סגידה לאיכות הסביבה, כיצד נדע את הגבול שביניהם?
2. חישבו על העולם הטבעי כפי שאנו מודעים לו. האם הוא אויב או חבר? כיצד תצדיקו את תשובתכם?
3. דונו בשאלה שבסוף השיעור של יום ראשון, על משמעות ותכלית החיים. איזו תשובה תוכלו לתת לשאלה שכזו? אילו הבדלים ניכרים צריכים להיות בין תשובותינו לבין תשובתם של אלה שאינם מאמינים באלוהים?
4. כיצד נוכל להחזיר למוטב את המונח 'שלטון', בצורה שתעזור לשחזר את מובנה המקורי? באילו דרכים היה השלטון לדבר טוב בתחילה? כיצד ייתכן ששלטון היה טוב גם בימינו?